

Először az Isten országa!

Időpont: 1935. szeptember 29. Szentháromság ünnepe utáni 15. vasárnap

Alapige: Mt 6,31–34

Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert mind ezeket a pogányok kérdezik. Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezekre szükségetek van. Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek. Ne aggodalmaskodjatok tehát a holnap felől; mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.

Először az Isten országa!

Ez a három szó egy kemény parancs. Mikor a hajó veszedelembbe jut, és süllyedni kezd, rendszerint elhatalmasodik az utasokon a félelem. Elveszítik józan eszüket, és ösztönös életfenntartási vágyukkal szeretnének befurakodni valamelyik mentőcsónakba. Természetes, hogy ilyenkor irtózatossá válnak. Fejvesztettségük egyenesen megakadályozza megmenekülésüket. Ilyenkor parancs jön a hajó kapitányától. Síró gyermekek zokogásán, kétségbeesett, jajveszékelő nők sikongásán, tolakodó férfiak dühöngő káromkodásán keresztül átharsog a kapitány hangja: „Férfiak hátra! Nők és gyermekek előre!” És amelyik férfi nem hallja meg, vagy nem akarja meghallani, az igen hamar kap kézzelfogható tanítást arról, hogy ez a sorrend: Férfiak hátra! Nők és gyermekek előre! A kapitány, ha kell, revolverrel a kezében szerez érvényt ennek a parancsnak.

Valami ilyen kemény parancs Jézus ajkán ez az ige: Először az Isten országa! Félre minden az útból! Első az Isten országa!

* * *

Az emberi szív körül is olyan rettenetes tolongás van, mint a süllyedő hajón a mentőcsónak körül. Ha őszintén be tudunk tekinteni saját lelkünk állapotába, és nem takargatjuk magunk elől a szomorú valóságot, meg kell látnunk, hogy emberi szívünk trónja körül a trónkövetelők légiója tolong. Ott tolong kidülledt szemével, bamba arcával a negyedes fejedelem, Heródes. Kezében a mámor habzó serlegével rá akar ülni vergődő szívünk trónusára, és azt ígéri, hogy uralma alatt nyugodalmunk lesz, mert megöli a bűneink miatt nyugtalanító lelkiismeretet, Isten élő prófétáját, a mi Keresztelő Jánosunkat. Azután letaszítja helyéről a másik trónkövetelő. Jön felénk, mint Dávid király azon az estén, mikor ott fenn, királyi palotája tetejéről nem látott mást, csak a fürdőző Bethsabét. Nem látta családját, nem látta nemzete becsületét, Istentől felkent voltának elkötelezését, csak egyet látott érzeki, sóvár szemekkel: a fürdőző Bethsabét. Ráül szívünk trónjára, és ígér vérforraló gyönyöröket, míg le nem taszítja onnan egy új trónkövetelő. Talán úgy jön, mint Heródes az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben, királyi pompában várva a nép hódolatát, és ráül szívünk trónjára, mint a dicsőség vágya. Ígér hatalmat, uralkodást, hódolatot, míg le nem taszítja trónjáról az új király. Ez talán úgy jön felénk, mint Júdás, keze, mint a karvaly, úgy szorítja az ezüsttel telt pénzes zacskót, és magyarázza, hogy

nincs szerelem, nincs mámor, nincs dicsőség, nincs kötelesség, nincs Isten, nincs semmi, csak egy van: pénz! Pénzen mindent meg lehet vásárolni. Tudományt, szerelmet, dicsőséget, tekintélyt, mindent megszerezhetsz magadnak pénzen. És ott ül addig, míg nem jön az új király. Így jönnek sorba az új trónkövetelők, ki tudná őket elsorolni? Ott van veritékes arcával a munka, szigorú tekintetével a becsület, rövidlátó szemével az igazság, és a sor végén ott áll csendesen és alázatosan töviskoronás Királyunk. Az ajtó előtt várja, vajon megnyílik-e az ajtó, hogy bemehessen rajta.

Aki látja saját lelke állapotját, az nemcsak azt látja, hogy micsoda verseny folyik szíve trónjáért, hanem azt is, hogy ezek a trónkövetelők újra meg újra visszatérnek. Letaszított királyok újra felkapaszkodnak szíve trónjára. Valami félelmetes zűrzavar van a szívünk körül. Misszionáriusok sokat beszélnek arról, hogyan bánnak bálványisteneikkel a pogányok. Ha nem teljesítik kérésüket, elveszítik kegyüket, letaszítják őket trónjukról, még meg is verik őket, és keresnek maguknak más istent. Újat vásárolnak helyettük. Higgyétek el, nincs az az elvetemedett pogány, aki annyiszor váltogatná a maga istenét, mint mi a szívünk bálványát. Nincs az az utolsó rossz cseléd, aki gazdáját annyit cserélgetné, mint a mai ember azt, akinek szolgálni akar. Olyan csodálatos, szinte érthetetlen dolog az, hogy a mai ember, aki annyira szereti a rendet, és úgy irtózik az otthontalanságtól, így tud élni, ebben a rettenetes lelki káoszban. Nincs egyensúlya a mai embernek? Azért nincs, mert nincs rend a szívünkben. Ezért vagyunk nyugtalanok, ezért teher az élet.

Krisztus parancsa rendet akar teremteni bennünk. Odaáll a trónkövetelők tábora elé, szava végigzúg rajtuk, mint a kapitány szava a süllyedő hajón: Félre az útból! Először az Isten országa! Félre életkérdések! Félre kenyér, ruha, élet és halál kérdése! Nem az a fontos, hol és hogyan töltöd a földi életedet, hanem az a fontos, hogy hol fogod tölteni az örökkévalóságodat. Mondd azért Eszterrel: „*Ha elveszek, hát elveszek!*” (Esz 4,16), de megtalál az Úr. Félre az útból család kérdése! Nem az a fontos, hogy mit mond az anyám vagy az apám vagy a hitvestársam vagy a családomban élő rokonom, egy a fontos: hogy benne legyek abban a szent családban, melyre Jézus azt mondotta: „*Aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fitestvérem és nőtestvérem és az én anyám.*” (Mk 3,35) Félre emberi vélemények! Nem az a fontos, hogy mit szól a világ. Egy a fontos: mit szól az Úr Jézus Krisztus. Első az Isten országa!

Te talán azt mondd, testvérem, hogy könnyű így beszélni annak a kenyérkérdésről, akinek a kenyérkérdése el van rendezve. De nehéz annak, akinek üres a gyomra, és kenyérért sír a gyermeke. Könnyű azt mondani: először az Isten országa, azután a család! – annak, kinek számára olyan légkört biztosít a családja, amelyikben Isten igéje a vezérlő gondolat. De nehéz így beszélni annak, akinek családi köre örökös harctér és küzdelem, mert a hitvestárs vagy egy hozzátartozó állandóan harcol az ellen, hogy első legyen az Isten országa. És könnyű így beszélni, mikor benn vagyunk a templomban, vagy egy egyház népe között élünk, de nehéz akkor, mikor egy istentelen világban élünk, hol szidalom, gúny és keresztrefeszítés a sorsa azoknak, akik így beszélnek: „Első az Isten országa!”

Testvérem, hadd mondjam meg neked azt, hogy az az Úr Jézus, aki ezt a kemény parancsot kiadta, elsősorban önmagára vonatkoztatta azt. Neki sem volt ez könnyű. Hisz nem volt, hova fejét lehajthatta volna, országút poros vándora volt. Nem volt kenyere, jótékony lelkek irgalmából élt. Családja furcsa szemekkel nézett rá és missziói útján végzett munkálkodására, azt beszélte, hogy elment az esze, magánkívül van. És mégis azt mondotta: Első az Isten országa! Barátai egyszerű, gyámoltalan emberek voltak, ellenségei fenn ültek a hatalmas

polcokon. Barátai gyávák, visszahúzódók, ellenségei erőszakosak, szemtelének. És mégsem gondol arra, hogy mit szólnak majd a főpapok és írástudók, csak arra, hogy első az Isten országa.

És figyeljük meg, kiknek mondja másoknak ezt a parancsot? Azoknak, akiknek lelkét megterhelte a mindennapi élet gondja, akiknek az a panaszuk, hogy nincs kenyerük, s rongyokban járnak. Látod, ezt az ellentmondást, kivételt nem tűrő kemény parancs neked, nekem, nekünk szóló kemény parancs. Félre az útból minden más kérdéssel! Első az Isten országa!

* * *

„Elsősor az Isten országa!” Akkor a többiek mind megadatnak néktek. Ez nemcsak kemény parancs igája, hanem világos, bölcs tanítás is.

A „többi mind”, amiről itt szó van, a keresztyén ember életének kereteit biztosító földi javak. Ezekkel kapcsolatban nagy homály uralkodik a keresztyén emberek gondolatában. Az a tévhit, hogy a keresztyénség a földi élet boldogságának legjobb biztosítása. A legtöbb ember úgy gondolkodik, hogy minél közelebb jön Istenhez, Isten is annál közelebb jön őhöz, és ezáltal boldog és szerencsés lesz az élete. Jézus ezt így soha meg nem ígérte. Ez a gondolat az üzleti szellem beszüremlése a keresztyén életbe, a hasznossági gondolat a keresztyénség mezején. Ne gondoljuk, hogy ez a tévhit csak azok lelkében van meg, akik messze vannak még az igazi keresztyénségtől. Nem! Igen határozott lelkeknél is találkozunk ezzel a gondolkodással. Mikor valami baj történik, vagy csalódás éri őket, az csalódás sok keresztyén számára magában az Istenben is. Én sem titkolom el, hogy sokszor kapom rajta magamat, hogy mikor valami kellemetlenség vagy csalódás ér, sérelemnek érzem azt az Isten részéről. Ez mind az üzleti szellemnek, a hasznossági gondolatnak a beszüremlése a keresztyén életbe.

Ez az üzleti keresztyénség súlyos tévedésen alapszik. Azt gondoljuk, hogy adhatunk valamit az Istennek. Pedig semmit. Amink van, az ötéle van. Nekünk csak egy szerzeményünk van: a bűnünk. Az nem Istentől van. De minden másunk, az erőnk, időnk, pénzünk, a hitünk, az imádságunk, minden ötéle van. Óriásit téved az üzleti keresztyénség, ha azt gondolja, hogy adhat valamit az Istennek.

A másik tévedése az üzleti keresztyénségnek, hogy úgy néz a szeretetre, mint tőkebefektetésre. Így gondolkodik: „Hát jó, mi nem adhatunk semmit az Istennek, de mégis, mikor eljárók a templomba, mikor adakozom az egyház céljaira, mikor imádkozom, mikor bibliát olvasok, mégiscsak közeledem az Istenhez, és a közeledés szeretetet jelent. Hát jó, előtte semmit nem ér az, amit nyújtok neki, hisz csak visszaadom, ami az övé, de ő látja ezek mögött a szívem közeledését, a feléje kinyújtott kezemet, és ez mégiscsak ér valamit előtte, és ezért jobban szeret engem.” Igaza van az embernek, mikor azt gondolja, hogy ezek a keresztyén életformák az Isten iránti szeretet megnyilatkozásai. Aki azonban azzal a gondolattal közeledik Istenhez, hogy megmutatott szeretetéért alkalomadtán számlát fog benyújtani Istennek, annál ez az életstílus nem szeretet, csak szeretetnek álcázott rút önzés. Isten nem engedi meg, hogy számításból szeressük.

Van az üzleti keresztyénségnek egy harmadik tévedése is. Azt gondolja, hogy nekünk jogunk van valamit várni Istentől. Ó, szegény, nyomorult ember! Mi lenne ebből a világból, ha

a jogrend alapján, és nem a kegyelem alapján kormányozná az Isten! Ha velem, veled, evvel a gyülekezettel, evvel a bűnös nemzettel úgy bána az Isten, amint azt megérdemelnénk! Akkor nem állna ez a szép templom, én nem hirdethetném nektek az igét, ellenséges hadak bakancsai tipornák e drága magyar föld újra felszántott és új magot váró barázdáit. Botor, aki azt hiszi, hogy szabad a magunk érdekében jogosnak vélt követelésekkel odaállni Isten elé.

Negyedik tévedése ennek a gondolkodásmódnak az, hogy Isten legnagyobb áldása a földi élet boldogsága. A Biblia világosan megmondja: „*Akit szeret az Úr, megdorgálja, s megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad.*” (Zsid 12,6) Beszél az Írás olyanokról, akiknek áldásává lett a nagy keserűség. És példákat hoz fel arra, hogy nincs nagyobb büntetése Istennek annál, mintha hiányzik a nyomorúság valakinek az életéből, mikor engedi Isten, hogy minden sikerüljön neki, arannyá váljék, amihez hozzányúl, menjen előre dicsőségről dicsőségre, és azután Isten nélkül pusztuljon el a kárhozatban. Gondolj vissza életedre. Mikor jártál legtöbbit a templomba, mikor kerested legjobban az Istent, mikor öntözted könnyeiddel az énekeskönyvedet, mikor olvastad legszomjasabban a Bibliát, mikor imádkoztál legtöbbit? Ugye akkor, mikor beborult fölötted az ég, amikor sötétben voltál, mikor tapogató két kezed, mint sötétben járó gyermek keze kereste a szilárd édesapai kezet, amelybe bele lehet kapaszkodni!

Mindez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy Isten nem akar az övéi földi életéről gondoskodni. Akar ő, csak üzletet nem enged belőle csinálni. „*Keressétek először Istennek országát, és ezek mind megadatnak néktek.*” Aki az Isten országát keresi először, és nem törődik avval, hogy mi lesz ennek a következménye: nagyobb karéj kenyér vagy nyomorúság, dicsőség-e vagy gyalázat, csak először Isten országa legyen az övé, az az Isten országával együtt megkapja mindazt, amire szüksége van földi életében. Tehát ami szükséges, azt megkapja. Amit nem kap meg, arra nincs szüksége. Ellenben aki utolsósorban keresi Istennek országát, az elveszíti azt is, ami szükséges neki, és Isten országát sem éri el. Itt a magyarázata annak az aforizmának, hogy aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, aki pedig elveszti, megtalálja azt.

* * *

Először az Isten országa!

Ez a mondat nemcsak kemény parancs, nemcsak bölcs tanítás, de csodálatos vigasztalás is.

Vigasztalás földi életünk szempontjából. Akinek ez a jelszava, az mindent Isten szempontjából néz, és így sok minden, ami különben fájna, és keserűséget okozna neki, örömmel tölti el, mert meglátja, hogy Isten országához vitte közelebb.

Finnországban egy parasztember kihallgatta két kis leányka beszélgetését. A fák között végigsuhogó őszi szélben a pergő falevelek között ott állott ez a két kis finn iskolás leány. Beszélgettek, mint két kis öreg, nagy kérdésekről. Azt mondja az egyik: Látod, úgy lehull minden szépség a fákról, olyan rövid minden gyönyörűség, mint a tavasz meg a nyár minálunk! Minden porba hull. Akkor megszólalt a másik: De nézd, ősszel mindig nagyobb lesz az ég. Tavasszal meg nyáron, mikor zöld pompájukban állanak a fák, olyan keveset látunk az égből. Ősszel, mikor hullani kezdenek a falevelek, nagyobb lesz felettünk az ég. – Ki tudja, hol hallott

erről ez a két kis finn leány. Akárhol hallotta, jól tette, hogy megtanulta. Nagy igazság ez. Igen, hulljatok levelek! Vetkőztess le, Isten, mindenből bennünket, csak legyen nagyobb felettünk az ég!

Mikor a finnekkal az ő szép országukról beszélünk, azt mondják: Szép, nagyon szép a mi országunk, de van valami Magyarországon, ami itt nincs. Mikor ott megállunk a nagy Alföldön, olyan hatalmas nagy felettünk az ég.

Az az ember, akinek első az Isten országa, mindent abból a szempontból néz, hogy forró, homokos, lombtalan, földön is mit mutat az ég.

De vigasztalás ez a mondat az örökéletünk szempontjából is. „*Keressétek először Istennek országát!*” Ez azt is jelenti, hogy Isten országa megvan valahol. Nem úgy kell valakinek megépíteni, megvan, készen van, csak meg kell keresni. Ha Jézus azt mondja, hogy keressétek, akkor meg is lehet találni. Ti, akik keressétek, de nem találjátok, kik lelketek összevisszaságában nem találjátok meg az egyensúlyotokat, nektek azt üzeni az Úr: *Keressétek először Isten országát*, és megtaláljátok. Mert a megtalálás nem ember műve, hanem Isten műve. Akik egész szívükből keresik, azok megtalálják. Csodálatos, áldott vigasztalás!

Először az Isten országa! Minden más félre az útból! Minden más senki és semmi és utolsó! *Először az Isten országa!*

Ámen.